

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn. 5.09.2008r.

RKT-61-60/08/SB

DECYZJA Nr RKT-45/2008

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko J. S. prowadzącej Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach w którego toku zostało uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktyki, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 wymienionej na wstępie ustawy, polegające na wykorzystywaniu w zawieranych z konsumentami w umowach postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.):

1. *„(...) czesne miesięczne może podlegać zmianom w każdym nowym roku szkolnym. Zmiany te, jeżeli zajdzie taka konieczność, zostaną określone w osobnym aneksie do niniejszej umowy. (...)”*

2. *„Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym oraz bez zwrotu wpisowego w przypadku, gdy: dziecko nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a Rodzice nie uregulowali opłaty czesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełen miesiąc”.*

- po przyjęciu przez J. S. prowadzącą Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach zobowiązania wyeliminowania z obrotu zakwestionowanych postanowień.

- **nakłada się** na J. S. prowadzącą Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach **obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie do dnia 30 września 2008r.**

II. na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na J. S. prowadzącą Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach obowiązek złożenia do dnia 30 października 2008r. sprawozdania o zrealizowaniu przyjętego zobowiązania, przy czym sprawozdanie powinno zawierać:

- informację o zawarciu nowych umów z wszystkimi konsumentami, których dzieci kontynuują naukę w przedszkolu,
- potwierdzenie zawarcia nowych umów z konsumentami, których dzieci kontynuują naukę w przedszkolu wraz z kopiami przykładowych 3 podpisanych nowych umów,
- kopie umów zawartych z konsumentami w pierwszym tygodniu stosowania nowych wzorców umownych licząc od 1 września 2008r.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym) z urzędu przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością J. S. prowadzącej Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach (zwanej dalej przedsiębiorcą) występuje naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (zwanej też dalej ustawą antymonopolową).

W dniu 17.04.2007r. postanowieniem nr 1 (Karty nr 2-3) na podstawie ustaleń dokonanych w ww. postępowaniu organ antymonopolowy wszczął z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez przedsiębiorcę bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej, polegających na wykorzystywaniu w zawieranych z konsumentami umowach postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.):

1. § 4.4 Umowy o świadczeniu usług opiekuńczo- dydaktyczno- wychowawczych *„(...) chesne miesięczne może podlegać zmianom w każdym nowym roku szkolnym. Zmiany te, jeżeli zajdzie taka konieczność, zostaną określone w osobnym aneksie do niniejszej umowy. (...)”*
2. § 4.5. b i c Umowy o świadczeniu usług opiekuńczo- dydaktyczno- wychowawczych *„Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym oraz bez zwrotu wpisowego w przypadku, gdy: dziecko nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a Rodzice nie uregulowali opłaty chesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełen miesiąc”.*

W odpowiedzi z dnia 29.04.2008r. na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie powyższych praktyk, przedsiębiorca wyjaśnił co następuje (Karty nr 11-14).

W ocenie przedsiębiorcy kwestionowane postanowienia nie mają charakteru naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym nie mogą być uznane za niedozwolone.

Pierwszy z kwestionowanych zapisów umowy w opinii przedsiębiorcy nie narusza zbiorowych interesów konsumentów, a zatem nie powinien być kwestionowany. Rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym jest zgodne z kodeksem cywilnym. Każdej ze stron umowy może przysługiwać prawo jej wypowiedzenia. Zasada swobody umów nie oznacza, że tylko jeden z podmiotów stosunku prawnego może ponosić konsekwencje negatywnych zachowań rynkowych. W sytuacji, kiedy dziecko nie uczęszcza do przedszkola, rodzice nie uregulowali chesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności nie można jednostronnie wymagać, aby przedszkole „trzymało” nadal miejsce dla tego dziecka, bo jest to równocześnie ograniczenie dostępu do edukacji pozostałym dzieciom, które chcą i mogą uczęszczać do przedszkola, a ich rodzice chcą i mogą uiszczać terminowo chesne. To samo dotyczy sytuacji, w której rodzice zalegają z opłatą chesnego za jeden miesiąc. Przedszkole jest instytucją prywatną, działającą w obrocie gospodarczym w oparciu o zasady gospodarki rynkowej, nie można więc wymagać od niego, aby świadczyło swoje usługi bezpłatnie. Takie zachowanie stanowi naruszenie praw rodziców pozostałych dzieci, którzy terminowo regulują swoje należności wobec przedszkola. Przedszkole świadczy usługi opiekuńczo-dydaktyczno-wychowawcze i zapewnia całodzienne wyżywienia. Nie można zatem od niego skutecznie żądać, aby świadczyło swoje usługi nieodpłatnie. Umowa zawarta z rodzicami ma charakter dwustronny, konsensualny i odpłatny. Jest zatem zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, w tym z zasadą swobody umów przewidzianą w kodeksie cywilnym. Przedszkole nie działa w tej sytuacji z naruszeniem prawa (a wręcz przeciwnie w jego granicach) bowiem pobiera opłaty w zamian za usługi, które świadczy. Rodzic nie jest zobligowany do podpisywania umowy o konkretnej treści, ponieważ na rynku istnieje wiele konkurencyjnych podmiotów. Jeśli warunki jednego z nich mu nie odpowiadają może wybrać inny. Jeśli zaś zgodzi się na proponowane warunki, wiedząc za co płaci, nie można takich zachowań traktować jako nadużycie prawa.

Przedsiębiorca mając na uwadze szczególnie chroniony interes konsumenta postanowił zmodyfikować zapis w ten sposób, że przed wypowiedzeniem umowy wezwie jeszcze Rodzica do uiszczenia zaległości. Zakwestionowany zapis otrzyma brzmienie:

„Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy: dziecko nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a rodzice nie uregulowali opłat czesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełny miesiąc. Przedszkole przed rozwiązaniem umowy wzywa pisemnie Rodzica do uregulowania zaległości w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym”.

W sprawie drugiego z zakwestionowanych postanowień, przedsiębiorca wyjaśnił. Ceny czesnego nie są cenami sztywnymi. Przedsiębiorca zgodnie z zasadami obrotu gospodarczego, ma prawo do ich zmiany. Ogólnie wiadomym jest, że ceny usług powszechnie dostępnych oraz ceny żywności są zmienne. W ciągu roku systematycznie drożeją takie produkty jak woda, prąd, gaz, żywność. Nie można więc wymagać od przedsiębiorcy, aby utrzymywał ceny na stałym poziomie w sytuacji, gdy wskaźniki do ich wyliczenia systematycznie wzrastają. Przedsiębiorca przewidział możliwość zmiany czesnego jedynie w nowym roku szkolnym, zapewniał więc ceny sztywne w ciągu całego okresu szkolnego pomimo, że wskaźniki składowe ceny mogą ulec zmianie. Przedsiębiorca ma prawo przewidzieć zmianę wysokości czesnego. Zmiany te zostają rodzicom ogłoszone i mogą zostać przez nich zaakceptowane w drodze pisemnego aneksu do umowy. Jeśli nie wyrażą na nie zgody po prostu nie podpiszą aneksu. Rodzice mają więc realne prawo wyboru. Nie można więc postanowień, które chroniąc usprawiedliwiony interes rodziców mając również na uwadze usprawiedliwiony interes przedsiębiorcy uznać za niedozwolone. Dają one nie tylko prawo wyboru, ale również gwarancje niezmienności ceny w okresie całego roku szkolnego rodzicom. W świetle powyższych rozwiązań nie można uznać ich za niedozwolone.

W ocenie przedsiębiorcy kwestionowane zapisy umowne nie wyczerpują znamion czynu niedozwolonego postanowienia umownego określonego w art. 385 k.c. Konsument sam decyduje o wyborze świadczenia, a więc akceptuje wszystkie warunki na jakich to świadczenie ma zostać spełnione. W ocenie przedsiębiorcy zapisy o podobnej treści są nierzadko stosowane przez placówki o podobnym profilu działalności, zatem powszechność stosowania kwestionowanego zapisu wyklucza jego sprzeczność z dobrymi obyczajami.

Z uwagi na powyższe, w ocenie przedsiębiorcy, kwestionowane postanowienia umowne nie posiadają cech mogących spowodować uznanie ich za niedozwolone, bowiem ich treść została zredagowana w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, nie naruszają one zbiorowych interesów konsumentów i nie posiadają znamiona bezprawności.

W kolejnym piśmie z dnia 23.06.2008r. przedsiębiorca wyjaśnił co następuje (Karta nr 21). Nowy wzorec umowy zaczął obowiązywać z dniem 29.04.2008r. Wszystkie umowy zawarte na rok 2008/2009 zostały zawarte według nowego wzorca. Wszystkie umowy, które zostały zawarte na okres roku szkolnego 2007/2008 wygasają dnia 31.08.2008r. W roku szkolnym 2008/2009 nie będą obowiązywały stare wzorce umowne, wszystkie podpisane umowy są zawierane według nowego wzorca umownego. Rodzicom, którzy będą korzystać z usług w roku szkolnym 2008/2009 nowe wzorce umowne zostały dostarczone w dniu 20.06.2008r. Przedsiębiorca przedstawił przykładową umowę zawartą w oparciu o nowy wzór umowy.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

W trakcie postępowania, organ antymonopolowy ustalił, że przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji placówek oświatowych (Karta nr 29).

Umowy o świadczenie usług opiekuńczo-dydaktyczno-wychowawczych zawierają postanowienia o treści (Karty nr 32-33):

1. § 4.4 Umowy o świadczeniu usług opiekuńczo- dydaktyczno- wychowawczych „(...) *czesne miesięczne może podlegać zmianom w każdym nowym roku szkolnym. Zmiany te, jeżeli zajdzie taka konieczność, zostaną określone w osobnym aneksie do niniejszej umowy. (...)*”

2. § 4.5. b i c Umowy o świadczeniu usług opiekuńczo- dydaktyczno- wychowawczych „*Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym oraz bez zwrotu wpisowego w przypadku, gdy: dziecko nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a*

Rodzice nie uregulowali opłaty czesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełen miesiąc”.

W trakcie postępowania przedsiębiorca poinformował o planowanym wyeliminowaniu z obrotu zakwestionowanych postanowień z dniem 31.08.2008r. Nowe umowy podpisywane z konsumentami zawierają następujące postanowienia.

§ 4.4 „Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy dziecko: nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a rodzice nie uregulowali opłaty czesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełny miesiąc.

§ 4.5 „Przedszkole, przed rozwiązaniem umowy, wzywa pisemnie Rodzica do uregulowania zaległości w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym”.

Natomiast zakwestionowane postanowienie § 4.4 umowy nie zostało ujęte w nowych umowach (Karty nr 22-24).

W toku niniejszego postępowania organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy antymonopolowej, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 24 ust. 2 i 3 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy antymonopolowej, przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007r. Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

J. S. prowadzi Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach na podstawie wpisu do ewidencji placówek oświatowych. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572 ze zm), system oświaty w Polsce obejmuje m.in. przedszkola, które mogą być zarówno placówkami publicznymi, jak i niepublicznymi (art. 5 ust. 1 ww. ustawy o systemie oświaty).

W wyroku z dnia 5 lutego 2003 sygn. akt XVII Ama 36/02, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, stwierdził co następuje. „Zauważyć należy, iż ustawa antymonopolowa nie określa pojęcia przedsiębiorcy. W ustawie (vide art. 4) znajduje się generalne odesłanie do innej ustawy posiłkowej. Odniesienie to nie dotyczy jednak podmiotów określonych w art. 4 ust. 1 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W w/w art. ustawodawca stwierdził, że dla potrzeb niniejszej ustawy za przedsiębiorcę uznane zostaną osoby prawne organizujące lub świadczące usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej. Zauważyć należy,

iż w ustawie nie zostało sprecyzowane jaki rodzaj działalności należy uznać za działalność o charakterze użyteczności publicznej. (...) Zdaniem Sądu można ustalić, iż dana działalność jest działalnością o charakterze publicznym dokonując analizy celu prowadzenia działalności. W przypadku (szkoły wyższej) celem tym jest świadczenie usług edukacyjnych z jednoczesnym zapewnieniem sobie zysku z tego tytułu. W ocenie Sądu przedmiotem działania powódki są usługi o charakterze użyteczności publicznej – to jest edukacja.” Powyższe orzeczenie zostało potwierdzone w wyroku z dnia 7 kwietnia 2004r. sygn. akt III SK 22/2004. Sąd Najwyższy – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, stwierdził co następuje. „Uczelnia niepaństwowa jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Tekst jednolity: Dz.U. 2003r. Nr 86 poz. 804 ze zm.)

Wobec powyższego należy uznać, iż J. S. prowadząca Przedszkole Niepubliczne Językowe „Kropeczki” w Katowicach jako osoba świadcząca usługi oświatowe o charakterze użyteczności publicznej jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy antymonopolowej.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Przedsiębiorcy został postawiony zarzut stosowania postanowień wzorców umownych, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 K.p.c. Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez organ antymonopolowy, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis, i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c.), spełnia ona funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce

orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame.

Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Sąd orzekając co do postanowienia, iż jest to niedozwolone postanowienie umowne stwierdza, iż kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, równocześnie rażąco naruszając jego interesy. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. przez niedozwolone postanowienie umowne uważa się, postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, które kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można stwierdzić, iż praktyki polegające na zamieszczaniu w zawieranych umowach, postanowień, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych są bezprawne i naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Powyższe zostało potwierdzone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/06 oraz wyroku SOKiK z dnia 25. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04).

Posługiwanie się w obrocie konsumenckim klauzulami uznanymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne i wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone postanowienia umowne jest zakazane prawem. „Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki o której mowa w art. 23 a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów” (Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 02.12.2005r. (sygn. akt VI ACa 760/05). Podobne twierdzenie Sąd Apelacyjny zawarł we wcześniejszym wyroku, tj. w orzeczeniu z dnia 29.09.2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie przywołując stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19. 12. 2003r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25), wskazał, że „wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ K.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.” Pomimo, iż powyżej przywołane wyroki zapadły pod rządami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to orzecznictwo to należy uznać za aktualne także w aktualnym stanie prawnym. Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007r. rozważana kwestia została uregulowana w analogiczny sposób, a zatem nie występują różnice, które nakazywałyby odejście od ustalonej linii orzecznictwa i w konsekwencji tego odmienną ocenę prawną badanego zagadnienia.

I.1 W zakresie punktu I.1 sentencji decyzji oceniana praktyka dotyczy stosowania w umowach w sprawie korzystania z przedszkola postanowienia wzorców umów, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c.:

§ 4.4 Umowy o świadczeniu usług opiekuńczo- dydaktyczno- wychowawczych „(...) *czesne miesięczne może podlegać zmianom w każdym nowym roku szkolnym. Zmiany te, jeżeli zajdzie taka konieczność, zostaną określone w osobnym aneksie do niniejszej umowy. (...)*”

Kwestionowane postanowienie w pkt I.1 sentencji oraz postanowienia poniżej przytoczone wpisane do rejestru, pomimo różnic w sformułowaniu treści, mają tożsamy charakter, a skutek ich stosowania jest identyczny.

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 10.04.2003r. sygn. akt XVII Amc 17/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14.08.2003r. pod numerem 59, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu.

„Czesne w następnych latach studiów może ulec zmianie w związku z uzasadnionym wzrostem kosztów ponoszonych przez uczelnię i zostanie ustalone przez rektora zarządzeniem wiążącym strony umowy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego”.

Postanowienia o treści jak zakwestionowane, zostały uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 5.10.2005r. sygn. akt XVII Amc 20/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 3.04.2006r. pod numerami 642 i 643, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi.

„Wysokość opłat wymienionych w p. a, b, d ustala Rektor i podaje w formie zarządzenia do wiadomości, przed rozpoczęciem roku akademickiego”.

„Wysokość czesnego może ulegać zmianom w zależności od inflacji i aktualnych kosztów kształcenia”.

W ww. wyroku Sąd stwierdził co następuje. „Pierwszy z zakwestionowanych postanowień wzorca umowy nie gwarantuje studentowi rzetelnej informacji o zmianie treści umowy zawartej z pozwaną w zakresie ewentualnej zmiany wysokości opłat, które winien on ponieść. Umowa łącząca studenta i pozwaną ma charakter umowy ciągłej i podlega ona rygorom umów konsumenckich określonych w art. 384 i 384¹ k.c. (...) Nie dotyczy to tylko umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego. Powyższe dotyczy również zmiany wzorca umowy w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym, jeżeli druga strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie.

Zapis powyższy jest niezgodny z w/w przepisami, a przyjęty w nim sposób powiadamiania studenta o wysokości opłat poprzez wydanie zarządzenia Rektora nie stanowi gwarancji, iż ta informacja z pewnością do niego dotrze, co rodzić może ujemne skutki w postaci powstania u konsumenta zadłużenia w opłatach z powodu braku wiedzy o ich podwyżce. Z tych powodów zakwestionowane postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki studenta (konsumenta) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami a zarazem rażąco narusza jego interes.

Odnosnie drugiego z zakwestionowanych postanowień wzorca umowy, to stanowi on niedozwoloną klauzulę umowną określoną w art. 385³ pkt 20 k.c. O ile pozwana szkoła ma pełne prawo do podwyższenia wysokości czesnego w zależności od inflacji i aktualnych kosztów kształcenia, o tyle studentowi (konsumentowi) powinno być gwarantowane prawo do odstąpienia od zawartej umowy, gdy nie jest on w stanie ponieść kosztów podwyżki. Wzorzec, którym posługuje się pozwana takiego uprawnienia dla studenta nie przewiduje. Nie można uznać za słuszny argument pozwanej, że problem ten rozwiązuje prawo studenta do rozwiązania umowy w każdym czasie zgodnie z § 9 wzorca umowy. W takim przypadku student do momentu rozwiązania umowy zmuszony byłby do ponoszenia opłaty w podwyższonej wysokości.”

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 21.04.2006r. sygn. akt XVII Amc 49/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 20.06.2006r. pod numerem 756, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Edukacji Zdrowotnej.

„Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany warunków niniejszej umowy, które nastąpi poprzez zarządzenie Kanclerza Wyższej Szkole Edukacji Zdrowotnej w Łodzi, nie wymaga to wypowiedzenia warunków niniejszej umowy. Zarządzenia podane zostanie do wiadomości studentów przez ogłoszenie na tablicy informacyjnej oraz w dziekanacie”.

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 25.07.2005r. sygn. akt XVII Amc 46/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 7.10.2005r. pod numerem 547, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Marketingu i Biznesu w Łodzi. *„Zmiana wysokości czesnego w ciągu roku akademickiego, może nastąpić jedynie proporcjonalnie do oficjalnego wskaźnika wzrostu kosztów utrzymania”*.

W ww. wyroku Sąd stwierdził co następuje. „W świetle przepisu art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentami nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interesy. (...) W ocenie Sądu kwestionowana klauzula jest sprzeczna z art. 385³ pkt 20 k.c., który stanowi, iż niedozwolonym postanowieniem umownym jest zapis uprawniający kontrahenta konsumenta do podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy. Istotnie klauzula ta pozwala na zmianę czesnego bez możliwości negocjacji czy też odstąpienia od umowy przez konsumenta.”

Biorąc pod uwagę powyższe, prawo do zmiany wysokości opłat bez prawa rodziców korzystających z usług przedszkola do wypowiedzenia umowy, należy uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające ich interesy, a więc za niedozwolone postanowienie umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. Dodatkowo w opinii organu antymonopolowego w/w postanowienie jest sprzeczne również z art. 385³ pkt 20 k.c. zgodnie z którym za niedozwolone postanowienie umowne, uważa się w szczególności to, które uprawnia kontrahenta konsumenta do podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy.

I.2 W zakresie punktu I.2 sentencji decyzji oceniana praktyka dotyczy stosowania postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c.:

§ 4.5. b i c Umowy o świadczeniu usług opiekuńczo- dydaktyczno- wychowawczych *„Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym oraz bez zwrotu wpisowego w przypadku, gdy: dziecko nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a Rodzice nie uregulowali opłaty czesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełen miesiąc”*.

Kwestionowane postanowienie w pkt I.2 sentencji oraz postanowienia poniżej przytoczone wpisane do rejestru, pomimo różnic w sformułowaniu treści, mają tożsamy charakter, a skutek ich stosowania jest identyczny.

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 27.02.2006r. sygn. akt XVII Amc 105/04 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 29.05.2006r. pod numerem 726, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Ekonomii i Informatyki w Krakowie.

„Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów”

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 27.03.2006r. sygn. akt XVII Amc 40/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 20.06.2006r. pod numerem 754, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Katarzynie Rojkowskiej - „Leader School” w Radomiu.

„Nieopłacenie zajęć w przedstawionych wyżej terminach powoduje skreślenie z listy uczestników bez zwrotu wpłaconej wcześniej kwoty”.

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 21.11.2006r. sygn. akt XVII Amc 138/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 20.02.2007r. pod numerem 1028, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko IP Sp. z o.o. Internet Polska w Krakowie.

„Opóźnienie uiszczenia należnej wg umowy zapłaty powyżej trzech miesięcy, może powodować rozwiązanie umowy w trybie natychmiastowym z tym, że Użytkownik ma obowiązek niezwłocznego uiszczenia należnej Operatorowi zapłaty liczonej od dnia jej wymagalności. Reaktywacja usługi związana jest z ponownym pobraniem opłaty instalacyjnej”.

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 31.10.2007r. sygn. akt XVII Amc 90/07 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 3.03.2008r. pod numerem 1350, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Towarzystwo Budownictwa Społecznego TBS-Budostal-3 Sp. z o.o.

„Towarzystwo może również odstąpić od niniejszej umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy Partycypant opóźni się powyżej 14 dni z wpłatą: a) którejkolwiek z rat określonych w par. 2 pkt. 3; b) dopłaty wynikającej z par. 2 pkt. 4; c) odsetek określonych w par. 2 pkt. 7”

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 24.08.2006r. sygn. akt XVII Amc 115/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 27.11.2006r. pod numerem 956, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Wyższej Szkole Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie.

„Bezskuteczny upływ terminu uiszczenia raty czesnego uznaje się za wyrażenie woli rezygnacji ze studiów, jeżeli zaległa rata nie została uiszczona w ciągu czternastu dni od dnia upływu terminu uiszczenia. Rezygnacja wywołuje skutek piętnastego dnia po upływie terminu uiszczenia raty”.

W ww. wyroku Sąd uznał co następuje. „Postanowienia zakładające, iż brak raty opłaty za studia jest równoznaczne z rezygnacją ze studiów uznać należy za sprzeczne z art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 9 k.c. jako nadmiernie rygorystyczne i uprawniające pozwaną do zastosowania wobec konsumenta wprost tak dotkliwej sankcji za nieuiszczenie opłaty w terminie jaką jest skreślenie z listy studentów, niepoprzedzone wezwaniem do zapłaty. Założenie, iż brak opłaty uznaje się za wyrażenie woli rezygnacji ze studiów oznacza przyznanie szkole uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, poprzez przyjęcie, iż każde zaniechanie studenta w dokonaniu opłaty jest równoznaczne z wolą rezygnacji ze studiów.”

Postanowienie o treści jak zakwestionowane, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 18.05.2006r. sygn. akt XVII Amc 64/05 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 5.07.2007r. pod numerem 1198, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Poliglota Sp. z o. o. z /s w Warszawie.

„Słuchacz zobowiązany jest do opłacenia kursu w wyznaczonych przez Organizatora terminach. Nieopłacenie raty w wyznaczonym terminie powoduje skreślenie z listy uczestników kursu, utratę prawa do rabatu za kontynuację w przyszłości oraz naliczenie kary umownej w wysokości 0,5 % należnej kwoty za każdy dzień zwłoki”.

„W ocenie Sądu pierwsze kwestionowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy. Nakłada ono na konsumenta, który nieopłacił w terminie kolejnej raty należności za kurs niewspółmierne do stopnia jego zawinienia sankcje w postaci skreślenia z listy uczestników kursu i jednocześnie obowiązek zapłaty kary umownej w wysokości 0,5% naliczonej kwoty za każdy dzień zwłoki. (...) Nałożenie jednak na słuchacza obowiązku zapłaty należnej kwoty powiększonej z każdym dniem o karę w wysokości 182,5% w skali roku z jednoczesnym skreśleniem z listy uczestników i utratą prawa do rabatów stawia konsumenta w szczególnie niekorzystnej sytuacji. (...) Wpłaty

dokonywane są „z góry” przed rozpoczęciem kolejnych zajęć. Z wzorca nie wynika, że jest inaczej. Oznacza to, że konsument, który niedokonał opłaty w terminie nie tylko jest skreślony z listy uczestników bez uprzedniego wezwania, ale musi zapłacić za zajęcia, w których utracił już prawo uczestnictwa przy czym opłata jest powiększona o karę umowną zastrzeżoną w analizowanym postanowieniu. Takie ukształtowanie pozycji konsumenta należy uznać za szczególnie rażące naruszenie dobrych obyczajów. Podkreślenia wymaga, że pozwany niewłaściwie zinterpretował przepis art. 476 k.c. i wynikający z niego obowiązek przeprowadzenia dowodu, który w przypadku nie spełnienia świadczenia w terminie obciąża konsumenta a nie pozwanego. Do chwili, gdy konsument nie wykaże, że nie ponosi odpowiedzialności za uchybienie terminu pozwany może uważać, że pozostawał on w zwłoce i musi jedynie wykazać, iż zapłaty nie dokonano w terminie.”

Przedsiębiorca przewiduje sytuacje, w której umowa zostaje rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym bez obowiązku wcześniejszego powiadomienia konsumenta. Mając na uwadze, że umowa o świadczenie usług przez przedszkole jest kontraktem wzajemnym, dokonanie ww. czynności bez uprzedniego wezwania konsumenta do spełnienia świadczenia jest sprzeczne z art. 491 k.c., który stanowi, że jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Przedmiotowe twierdzenie zostało potwierdzone wielokrotnie przez Sąd w powyżej przytoczonych orzeczeniach. Sąd stwierdził, iż skreślenie z listy korzystających z usług, niepoprzedzone wezwaniem do zapłaty należy uznać za nadmiernie rygorystyczne i uprawniające przedsiębiorcę do zastosowania wobec konsumenta zbyt dotkliwej sankcji za nieuiszczenie opłaty w terminie, a tym samym za sprzeczne z art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 9 k.c.

Przedmiotowe praktyki dotyczą konsekwencji, jakie wynikają dla konsumenta z uniemożliwienia mu wypowiedzenia umowy w sytuacji podwyższenia pobieranych opłat, a także z tytułu niewywiązania się przez konsumenta z zobowiązań terminowego wnoszenia opłat z tytułu korzystania z usług sprawowania opieki. W pierwszym ocenianym przypadku konsument jest zobowiązany do zapłaty wyższego czesnego, natomiast drugie postanowienie uprawnia przedsiębiorcę do wypowiedzenia umowy, gdy konsument zalega z płatnością przez jeden pełny miesiąc, bez wcześniejszego wezwania do zapłaty. Ponieważ zakwestionowane postanowienia są ważne zarówno dla osób, które aktualnie realizują umowy, jak i dla osób, które będą korzystać z usług przedszkola, dlatego też zakwestionowane praktyki naruszają interesy konsumentów, którzy zawarli umowy, a także przyszłych potencjalnych klientów. Umowy mogą zawrzeć wszystkie osoby nią zainteresowane. Tym samym oferta korzystania z usług przedszkola niepublicznego skierowana jest do nieograniczonej grupy konsumentów.

W trakcie postępowania przedsiębiorca zadeklarował zamiar dokonania zmiany treści umów w następujący sposób (Karty nr 15-17).

W trakcie postępowania przedsiębiorca poinformował o planowanym wyeliminowaniu z obrotu zakwestionowanych postanowień. Nowe umowy zawierane z konsumentami posiadają następujące postanowienia.

§ 4.4 „Przedszkole może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy dziecko: nie uczęszcza do przedszkola przez okres miesiąca, a rodzice nie uregulowali opłaty czesnego i nie zgłaszają przyczyny nieobecności, Rodzice zalegają z opłatami za jeden pełny miesiąc.

§ 4.5 „Przedszkole, przed rozwiązaniem umowy, wzywa pisemnie Rodzica do uregulowania zaległości w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym”.

Natomiast zakwestionowane postanowienie § 4.4 umowy nie zostało ujęte w nowych umowach. (Karta nr 22-24).

W sprawie nowej treści § 4.4 i § 4.5 b i c (zastąpiony przez § 4.4 i § 4.5), organ antymonopolowy uznał, iż dokonana zmiana biorąc pod uwagę charakter świadczonych usług zapewnia konsumentom otrzymanie wezwania do zapłaty zaległych płatności przed wypowiedzeniem umowy przez przedsiębiorcę. Natomiast przez usunięcie postanowienia przytoczonego w pkt I.1 sentencji decyzji umożliwiającego podwyższenie wartości opłat bez prawa wypowiedzenia umowy, przedsiębiorca gwarantuje konsumentom utrzymanie cen w stałej wysokości przez okres obowiązywania umowy. Tym samym, prawa konsumentów są chronione w przedmiotowym zakresie.

Dokonanie powyższych zmian w treściach umów zostało potwierdzone przez oświadczenie przedsiębiorcy, który zadeklarował, iż umowy, w których zamieszczone są zakwestionowane postanowienia przestawną obowiązywać z dniem 31.08.2008r. a nowy wzór umowy został wprowadzony do stosowania z dniem 29.04.2008r. (Karta nr 21).

W związku z tym, że przedsiębiorca przejawia inicjatywę mającą na celu eliminację działań powodujących naruszenie prawa, istnieje możliwość skorzystania z instrumentu przewidzianego w art. 28 ust. 1 ustawy antymonopolowej, który stanowi, że jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Z uwagi na to, że w toku niniejszego postępowania uprawdopodobniono, iż doszło do naruszenia art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ze względu na fakt, że przedsiębiorca przedstawił nowy wzorzec umowy, którego zapisy są prawidłowe i zapewniają ochronę konsumentom w zakresie objętym postępowaniem, istnieje możliwość skorzystania z uprawnienia wynikającego z art. 28 ustawy antymonopolowej. Celowa i uzasadniona jest akceptacja propozycji przedsiębiorcy, z której wynika zamiar wycofania z dniem 31.08.2008r. z użycia zakwestionowanych postanowień Usunięcie postanowienia przewidującego możliwość zmiany wysokości opłat, a także wprowadzenie postanowienia gwarantującego konsumentowi otrzymanie wezwania do zapłaty przed wypowiedzeniem umowy w sytuacji, gdy zalega z dokonaniem płatności, zabezpiecza interesy konsumentów.

Dodatkowo na podstawie art. 28 ust. 2 i 3 ustawy antymonopolowej określony został ostateczny termin wykonania decyzji do dnia 30.09.2008r. Nałożony został obowiązek złożenia do dnia 30 października 2008r. sprawozdania o zrealizowaniu przyjętego zobowiązania, przy czym sprawozdanie powinno zawierać:

- informację o zawarciu nowych umów z wszystkimi konsumentami, których dzieci kontynuują naukę w przedszkolu,
- potwierdzenie wydania ww. dokumentów konsumentom, których dzieci kontynuują naukę w przedszkolu wraz z kopiami przykładowych 3 podpisanych nowych umów,
- kopie umów zawartych z konsumentami w pierwszym tygodniu stosowania nowych wzorców umownych licząc od 1 września 2008r.

Organowi antymonopolowemu należy przedstawić informacje o wykonaniu zobowiązania określonego w pkt I sentencji decyzji do dnia 30.10.2008r.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt I i II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH
Maciej Fragsztajn